

VESTNIK

SLOVENSКИH PROTİKOMUNISTIČNIH BORCEV

TO XI. št. 12
1960

NOTICIERO

Vsebina: Ob jaslicah (J. G.) — Naši mučenci — Iz naših dni (H. Z. USA) — Edinstvena komunistična taktika (Fr. Grum, U. S. A.) — Misli ob slovesnih mašah za mrtve (M. G., Argentina) — Beseda našega pokojnega nadpastirja dr. Rožmana — Iz življenja naših borcev (Vinko A. Levstik) — Kako je bilo na Gorenjskem (Vencelj Dolenc) — Resnica nas bo osvobodila — Društveno življenje — Urednikov bunker.

Ustanovitelj „VESTNIKA“ duhovni svetnik KAREL ŠKULJ

VESTNIK je glasilo slovenskih protikomunističnih borcev. Izdaja ga konzorcij, katerega v sedanjem poslovnem letu sestavljajo: Edi Škulj, predsednik, Gabrenja Vojko, ing. Anton Matičič, Potočar Anton; za Zvezo slovenskih protikomunističnih borcev, Cleveland, USA: Jakopič Marijan, Kranjc Danilo, Lekan Jože, Pleško Stane — pooblaščenec Vencelj Dolenc; za Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini: Pregelj Bogomil, Jenko Jože, Kralj Janez, Logar France; urednik Pavle Rant.

Uredništvo in uprava: Ramón L. Falcón 4158, Capital Federal, Argentina.
Naročnina: Južna Amerika 96.— pesov, odn. enakovrednost v dolarju, USA in Kanada — 2.50 dolarja letno, Anglija, Avstralija — 1 funt šterling, evropske države — 1.50 dolarja.

Editor responsable: Eduardo Škulj, redactor Pablo Rant — Tiska Talleres Gráficos Vilko, Estados Unidos 425, T.E. 33-7213 Buenos Aires, Argentina

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 659805 — „Vestnik“ es el Informativo de los excombatientes anticomunistas eslovenos — „Vestnik“ is the voice of Slovenian anticomunist veterans.

OB JASLICAH

Jezus v jaslicah nas uči brez besed. Tudi nam ni treba ob jaslicah veliko govoriti in pisati, pač pa veliko razmišljajmo in molimo. Molitev je razgovor z Bogom ob notranji zvezi med Njim in našo dušo. Pogovorimo se na letošnjo božično noč z Jezusom v jaslicah in njegov nauk, nauk brez besed, obrnimo na svoje sedanje življenje.

Vedno ista je zgodba o jaslicah, stara že skoraj dva tisoč let, pa vendar je vedno nova, po današnje povedano, moderna.

Ob jaslicah moremo doživeti to, kar so doživeli pastirji bethlehemskih poljan, katere je hotel imeti Jezus prve pri sebi, če je naše notranje razpoloženje podobno njihovemu. Biti moramo preprosti, ponižni in predvsem iskreni v svoji veri. Morda se bomo približali jaslicam polni slabosti, morda obteženi z velikimi grehi, Jezus nas bo sprejel z odprtimi rokami, če bo videl v naših srcih pripravljenost in napore za boljše življenje. Sveta božična noč je doživela že veliko čudežev v osebnem družinskem življenju. To je tudi letos mogoče in to v mojem življenju. Jezus je poklical pastirje k sebi po angelih, ki so jim oznanili „veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo“, nas vabi po svojih duhovnikih, naših dušnih pastirjih. „In pohiteli so“ pastirji k jaslicam. Tudi mi ne odlašajmo, pohitimo in ne odlašajmo s popoljšanjem in spreobrnjenjem.

Telesno se je rodil Jezus samo enkrat, duhovno se rodi vedno znova v naših dušah in sicer v prav takšnih okoliščinah kakor pred dva tisoč leti. Ošabni vladarji ne vedo ničesar o njegovem rojstvu, čeprav nehote sodelujejo pri tem; pohlepni Herodeži v strahu za svoje telesne užitke ničesar ne slišijo o rojstvu obljubljenega Mesije. Samo preproste in ponižne duše more napolniti božično veselje.

Ob jaslicah počastimo Boga, ki uči in ki nas ljubi.

Bog je postal človek, da bi mogli mi postati kakor Bog. Če smo v milosti božji, je naše življenje božje. Prvič smo zaživelj tó življenje pri sv. krstu in umrje v nas z vsakim smrtnim grehom. Če tega življenja nimamo, ker smo ga izgubili, Jezus nam ga znova ponuja iz jaslic. Saj je zato prišel na svet, da bi nam dal življenje in da bi ga imeli vsi v izobilju. Božična spoved nam bo dala tega življenja v izobilju.

Z Jezusom je prišla na svet Ljubezen. Kako potrebna nam je ta Ljubezen zlasti ob letošnjem božiču. Jezus je Ljubezen in nas uči ljubezni. Kako težko je večkrat ljubiti, še bolj težko odpuščati! Jezus nas obojega uči z zgledom. Hotel se je roditi na svetu kakor najbolj revni in zapuščeni, da bi pokazal, da so mu prav ti najbolj pri srcu in morajo biti tudi nam, če smo Kristusovi učenci.

Pri jaslicah smo vsi bratje. Pripravljeni moramo biti objeti vse in vsakega, pomagati vsem in vsakemu. Kako potrebne so jaslice po naših družinah, naših skupnostih in tudi v organizaciji Slovenskih protikomunističnih borcev!

Sv. Bernard kliče: „Česa se bojiš? Zakaj te je strah pred Bogom, ki prihaja? Ne obupuj, ne beži, vrni se in glej: je otrok, ki še ne govori, ki še ne hodi, ki ne zna drugega kot jokati iz ljubezni.“

Približajmo se jaslicam in jokajmo z Jezusom iz ljubezni do vseh in odpustimo vsem.

Človek hoče biti več kakor je. Slovenci v tujini se odlikujemo po bahavosti. Se imamo za več kakor smo in zaničujemo večkrat tudi dobro tujcev. Ne varajmo se!

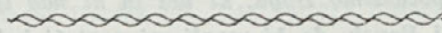
Jezus nastopi v jaslicah čisto drugače. Svojo božjo naravo zakrije z revščino in slabostjo človeške narave. Mi smo žejni komodnosti in bogastva, Jezus pa hoče biti ubog.

Že iz jaslic nas Jezus uči molče tega, kar bo pozneje pridigal svojim učencem:

Kaj koristi človeku, če si ves svet pridobi in pogubi svojo dušo. — Kdor se povišuje, bo ponižan. — Največjo ljubezen ima tisti, ki da življenje za svojega bližnjega. — Kdor hoče biti moj učenec, naj zadene svoj križ na rame in naj hodi za menoj. — Blagor ubogim v duhu, blagor žalostnim, blagor njim, ki so čistega srca, blagor njim, ki so preganjani in prezirani... Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico in vse drugo se vam bo dalo v izobilju.

Naj bodo naša srca za letošnji božič tako razpoložena, da se bo mogel v nas in okoli nas uresničiti božični spev angelov: „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem, ki so blage volje“ (Lk 2, 14).

J. G.

Konzorcij Vestnika in uredništvo želita vsem borcem, vsem naročnikom in prijateljem našega glasila prav blagoslovljene božične praznike in milosti polno Novo leto 1961.

NAŠI MUČENCI

Nikakor se nočem niti malo pečati s postopkom in razumevanjem Cerkve, kadar koga ali katere proglasi za svetnike. To je preveč sveta in vzvišena zadeva, ki je v posesti poslanstva Cerkve in njenih od Kristusa samega dobljenih pravic, da bi se mešala v dnevna razmotrivanja. Vendar pa je stvar vernikov, da Cerkev pripravijo do stopka in končnega odločanja, če ima kdo vse pogoje, da se mu svetništvo prizna tudi uradno. Zato morda te vrstice vendar ne bodo komu v spodtiko ali napačno tolmačenje. Namenjene so samo nam samim, da presodimo in na podlagi teh osebnih dožnanj v nas samih vzbudimo vero, da je darovanje življenj naših ljudi, med revolucijo in po njej, bilo vse več, kot samo izguba življenja za telesno varnost in svobodo, da so v resnici trpeli in izkrvaveli kot IZPOVEDOVALCI vere.

Kdor prav presoja, mu je znan temeljni izvor, zakaj se je domobranstvo tako močno in hitro vkořeninilo med narodom; dejstvo je bilo, da so ti fantje in možje bili vzgojeni v sicer ne verskih pač pa vendar strogo katoliških organizacijah, v Orlu in kasneje v Fantovskih odsekih. Tu je korenina, na katero vse prevečkrat radi pozabljajo celo tisti, ki sicer domobranstvo in njegovo borbenost in junaštvo lepo osvetljujejo in nanj opozarjajo. Da ni bilo v njih tolikšnega versko-katoliškega prepričanja, bi tudi pripravljenost na žrtvovanje za svobodo naroda bila po-

maknjena na gotovo precej nižek odstotek. Da je bilo med domobranci dosti junaških fantov in mož, ki sicer imenovanima organizacijama niso pripadali, se ne da tajiti, toda tudi oni so črpali duhovno silo prav iz istega vira. Nikdo ne more tajiti, da je med uniformiranimi domobranci verska zavest bila na zavidljivi višini, čeprav se tudi ne da zanikati, da so med njimi bile izjeme, ki pa na stvari prav nič ne spremenijo, ker so v tisto množico spadale tako kot Pilat v vero.

Po naših domobrantskih postojankah se je vzdrževalo redno versko življenje, se je skupno molilo, so se prirejale verske pobožnosti in so se posamezne postojanke celo posvečale božjemu Srcu in Mariji. Če je bila prilika za sv. mašo, kar je bilo značilno za Gorenjsko, ki rednega dušnega pastirstva ni imela, je vse prosto moštvo šlo skupno k njej.

Dejstvo je, da vrnjeni možje in fantje niso Boga priznali šele, ko so prišli v grozno duševno stisko, temveč je ta stiska bila potisnjena na najnižjo mero prav zaradi tega, ker so njihovi odnosi do Boga bili postavljeni že preje na zdrav podlago in ni zato prevladal obup, kar bi bilo zelo razumljivo in človeško, temveč obratno, vdanost in zaupanje v božjo previdnost. Prav ti zadnji njihovi trenutki tako sličijo množičnim mučencem iz prvih časov krščanstva.

Kdo bi mogel oporekati, da so to bili politični in ne verski borci,

v primerj z mučenci iz prvih stoletij, ki so umirali za Kristusom. Pa je to mnenje zgrešeno. Res so prišli z orožjem, res so se borili proti komunizmu kot političnemu sovražniku, pa je staviti vprašanje, če je res komunizem samo političen pojav? Kdor bi to trdil, vedoma noče priznati dejstva, ker povsod, vselej in ob vsaki priliki se je komunizem zaletel najprej v najbolj krščanske ljudi, nikjer ni pustil Cerkev, niti kot ustanove, pri miru, vedno in povsod poudarja, ne samo zanikanje Boga, temveč neizprosno borbo proti njemu. Držati križem roke, ko se kaj takega pojavi, bo menda vsakdo priznal, bi bilo očitno napačno. Ko se je Konstantin dvignil proti nemoralnemu Rimu z orožjem, mu je znamenje križa na nebu dalo zagotovilo, da prav ravna. Tre-

ba pa je tudi upoštevati, da je socialno-družabni položaj bil tedaj čisto drugačen, kot je v sedanjih časih. Tudi prve mučence so kar množično poslali v smrt in le nekaterim je bila dana možnost, da se osebno očito izjavijo za Kristusom pa tudi v teh večini primerih ugotovimo, da je šlo za politično priznanje cesarja, ki je svojo oblast popleskal še z versko vzvišenostjo in so zato bili proglašeni kot uporniki in škodljivi Rima. Tako je šlo v tedanji dobi tudi za politično miselnost.

Ko v tem letu slavimo junaštvo borcev z orožjem, bi morda ne bilo preveč napak, če bi tudi duhovni strani posvetili več pozornosti; tako bi mogli iz njihovega mučeniškega darovanja našemu narodu ustvariti neizčrpljiv zaklad duhovnih vrednot.

IZ NAŠIH DNI

Takoj prve dni po Novem letu smo šli za sovražnikom, ki se je umikal proti Kočevskemu rogu. Četa izvidnica je šla skozi vinograde. V koloni drug za drugim — razstojanje — popolna tišina — v svežem snegu so se čule samo stopinje naših fantov borcev. Marsikdo je gojil skrito željo, kako bi bilo lepo stopiti v eno izmed zidanic, mimo katerih se je četa pomikala, vendar nj bilo časa za to, naši cilji so bili drugačni. Na levi strani nas je spremljal gozd s Plešivico in še dalje Kočevski rog s cerkvico Sv. Petra. Četa se je z veliko previdnostjo bližala vasi Srednji Lipovec. Treba je bilo iti sila oprezno, kajti bili smo na čistini in hribi okoli nas. V vasi smo takoj zvedeli, da se nahaja v Sadinji vasi cela partizanska divizija. Ker je bil namen čete samo poizvedeti, kje se nahaja sovražnik in koliko ga je po številu, smo se zato takoj na povelje vrnili nazaj k bataljonu, ki je bil na Selih. Tam pri Dobrničju se je čulo streljanje težkih minometalcev in se mešalo med regljanje mitraljezov in pušk. Takoj smo vedeli, da je v akciji Rupnikov bataljon.

Ko je naša četa dospela iz vasi, smo zagledali sovražno patroljo, ki se je hitro bližala vasi; ker nas še niso zagledali, smo hitro polegli in se

poskrili ter tako dobili v roke celo patroljo brez strela. Od njih smo zvedeli, da beže pred Rupnikovim bataljonom, ter da imajo s seboj tudi top. Takoj smo skočili na bližnji hribček nad vasjo, kjer smo zagledali kakih 30 partizanov, ki so se bližali z veliko naglico. Niso vedeli, da je njihova patrolja že v naših rokah. S seboj so imeli nekaj voz in top. Ko so prišli v našo bližino, so naši mitraljezi in brzostrelke zareglale svojo smrtno pesem. Skušali so se razbežati, vendar je večina tam obležala in le redkim se je posrečilo pobegniti. Ubita sta bila tudi dva konja, zaplenjeni pa 3 vozovi municije in še druge robe ter seveda tudi top. Ker zaradi slabih potov nismo mogli z vozovi in topom na Sela, kjer se je nahajal bataljon, smo zato takoj krenili proti Ajdovcu, od tam na Ojstri vrh, kjer je nas čakalo veliko presenečenje. Tik pod Ojstrim vrhom so nas pozdravili sovražni mitraljezi; zašli smo v zasedo in bili napadeni od dveh strani. Partizani, ki so se rešili ob zavzetju topa, so bežali proti Podlipi in tam obvestili brigado, kaj se je dogodilo s topom; brigada je takoj odšla na Ojstri vrh v zasedo, ker so vedeli, da nam je edino tam možno top odpeljati.

Bilo je kot v peklju, ker na kakšno bojevanje nismo bili pripravljene; zato tudi municije nismo imeli veliko s seboj; takoj je padlo povelje „Hranite municijo, streljajte samo takrat, kadar boste prepričani, da je zatek uspešen“. Namen je bil držati do večera, potem pa se prebiti iz kroga, v katerem smo se nahajali. Partizanke so vpile, naj pustimo top, ker sicer nas bodo žive pekile. A o kakšni predaji ni bilo govora.

Ker se je obroč čedalje bolj ožil in so partizani že ročne bombe metali na nas, ni kazalo izvesti drugega kot „juriš“; ker partizani na kaj takega niso bili pripravljene, so bili tako iznenadeni, da so se razbežali kot jerebice; veliko je bilo mrtvih, veliko ranjenih. Na naši strani smo imeli enega mrtvega in enega ranjenega. Kako so v tem ognju ostali živi konji, je težko razumeti; dva konja sta bila lažje ranjena.

Tako smo srečno pripeljali top do Jordan Kala, kjer nas je že čakal ostali del bataljona, ki je tudi delal čistko med partizani tam pri Globodolu. Tukaj smo prenočili. Drugo jutro se je ves bataljon odpravil nazaj proti Ojstremu vrhu, kjer smo dobili še nekaj mrtvih partizanov; ranjenec so pa ponoči pobrali partizani. Gledalji smo proti Ajdovcu, kjer so bili partizani. Vedeli smo, da bomo še šli novim ciljem in doživljajem nasproti. Zvečer smo krenili s šestimi partizani, ki smo jih ujeli pod Ojstrim vrhom, proti Nemški vasi in tam prenočili. Zvečer se je čula pesem naših borcev: Pest jeklena, srce je vroče, narod naš umreti noče, v boj, v boj, za dom v boj in sovragu kletemu smrt!

H. Z., U.S.A.

Edinstvena komunistična taktika

Če pazljivo zasledujemo dogodke po zadnji svetovni vojni in analiziramo razvoj svetovno-političnega dogajanja, bomo hitro ugotovili, da je tako imenovana „hladna vojna“ s komunističnim velikanom prav tako važen konflikt, kot je važno krvavo vojskovanje na bojnih poljanah. Zakaj? Zato, ker je komunistični pohod edinstven v svoji bojni taktiki — je popoln in brezpogojen.

Ljudje v demokratskem svetu si predstavljajo vojno popolnoma drugače kot si jo komunisti. Za demokrate je vojna spopad stotisočev vojakov na bojišču, boj številnih zračnih eskadril in pomorske borbe na odprtem morju. Tako mišljenje je popolnoma naravno, saj je osnovano na zgodovini, ki opisuje vojno kot udarec orožja. Nasprotno takemu pojmovanju pa pojmujejo vojno komunisti. Že od vsega početka, odkar so se rdeči zasedrali v svetu kot sila, so smatrali vojno za nekaj prikritega, nekaj, kar vključuje propagando, subverzivne akcije in sociološke zmede. Po njihovem pojmovanju more ta vojna od časa do časa vključiti tudi resnično bojevanje, toda če tako, ga raje imenujejo gverilsko vojskovanje. Iz zgodovine komunističnega pokreta je jasno, da je ideal komunističnega pohoda zavojevanje dežel brez odpora. Komunistična bojna taktika je v samem bistvu nasprotna taktiki vseh ostalih totalitarcev. Oni se izogibajo direktnim napadom. Poslužujejo se zahrbtne tehnike, ki ima cilj čim bolj zmanjšati uporabo sile na zunan in do skrajnosti izrabiti podtalno delovanje. S tako taktiko skušajo ljudi najprej prevarati in jih dovesti na stopnjo, kjer je potem treba pokazati samo moč, da se ljudi prestraši in pokori.

Izraz „hladna vojna“, ki ga zadnja leta tolikokrat slišimo pa nikakor ni nekaj novega. Hladna vojna, ako hočemo ta izraz uporabljati, je del splošnega komunističnega načrta za zavojevanje sveta. Zdi se, da so komunisti trdno prepričani, da je v sedanji dobi, dobi moderne orožja, ki lahko povzroči popolno uničenje, uporaba njihove nekonvencionalne bojne taktike edino pametno sredstvo. Vsi narodi se namreč boje splošne atomske vojne. Ako svobodni svet hoče biti uspešen v svoji borbi proti komunizmu, mora te komunistično taktiko spoznati in na ta način predvideti, da je vsaka komunistična mahinacija nevarna, kot je nevarna njihova podtalna taktika. Svobodni svet bo moral uvideti, da ne sme zaupati komunističnim mirovnim ofenzivam, prigovarjanju po svobodni trgovini in mirnem sožitju. Z drugo besedo: nespametno bi bilo, če bi svobodni svet na podlagi mirovnih ofenziv in predlogov s strani komunistov to smatral za popuščanje ali celo neke vrste nov milejši komunistični sistem. Tega ni in ne bo. Take akcije komunistov so njih taktika, ki jo prilagodijo vsakodnevnim razmeram, nikakor pa ne pomenijo popuščanje od njihovih ciljev. Komunisti niso nujno zainteresirani na takojšnji zmagi. Sam Lenin je potrdil dejstvo, da je možnost od časa do časa potegniti se nazaj, napraviti umik. Naj okoliščine prinesejo karkoli: potrebo po napadu, kompromi-

su ali celo umiku — toda komunisti se v vsakem slučaju zavedajo, da se boj nadaljuje tako kot oni želijo. Njihove metode pa služijo njihovim dolgoročnim načrtom za dosego svojih končnih ciljev.

Poglejmo nazaj v dobo revolucije pri nas! Mar niso pri nas delali prav tako? Za dosego svojih ciljev: upostavitev komunistične diktature v naši domovini — so se posluževali vseh sredstev. Pod krinko lažne OF so skušali prevarati narod, da se jim pridruži. Ko nakana ni več vlekla, so začeli s silo, vendar tiho in prikrito. Tu je padla ena žrtev, tam druga. Ustrahovali so narod in ga do neke mere skoro prisilili, da bi klonil. Ko so naleteli na odpor, so se z vso silo vrgli na one, ki so se jim uprli. Ožigosali so jih za narodne izdajalce, za fašiste, naciste, kolaboraterje, medtem pa so se sami spretno vezali z voditelji okupatorskih vojska za uničenje vsega, kar jim je bilo na poti. Njihova propaganda ni poznala nobene mere. Z lažjo in prevaro so prepričali zunanji svet, da se oni resnično bore proti okupatorju in da je osvoboditev domovine njihova prva in najvažnejša naloga. Kakšen je bil njihov osvobodilni boj, mi vsi vemo in ni treba dokazov.

Danes komunisti kontrolirajo skoraj tretjino prebivalstva na svetu. Situacija je tako kočljiva, da se ni noben narod v stanju sam postaviti tej komunistični ekspanzivnosti po robu brez pomoči vsega svobodnega sveta, ki ga vodijo Združene države. Prav zaradi tega se je vse komunistično delovanje skoncentriralo v boju proti ZD in ostalim narodom svobodnega sveta. Komunistična propaganda, podtalne akcije in psihološka vojna poteka v tej smeri. Sovjeti se v svoji ekonomski ofenzivi poslužujejo istih metod kot ZD, toda oni imajo popolnoma drug cilj. Tudi tam, kjer Sovjeti poudarjajo potrebo trgovskih pogodb za kritje njihove lastne ekonomije, oni vedno izberejo tako deželo, ki bi kot posledica takih pogodb končno padla v sovjetski tabor, proč od zvez s svobodnim svetom.

Za primer pogledimo Azijo. Azijskim državam Sovjeti stalno prišepetavajo: Kaj vam je potrebna oborožitev, saj ni nikjer nobene nevarnosti, zato je oboroževanje nesmisel in zapravljanje ljudskega denarja. ZD in ostali svobodni svet pa te narode opozarjajo na komunistično nevarnost in potrebo, biti na straži. Jasno je, da so komunisti iz tega napravili zaključek: ZD hujskajo na vojno, ne poslušajte jih, ampak ostanite nevtralni!

Da je ta komunistična taktika uspešna, dokazuje mnogo primerov iz zadnjih let. Spomnimo se, kako so se leta 1956 v svobodnem svetu mnogi nadejali, da je v komunističnem carstvu nastal razkroj. Poljski komunisti so pograbili blato Kruščevih besed proti Stalinu in začeli kazati svoj nacionalizem. Zapadni svet je bil poln upov, pri tem pa pozabil, ali pa ni spoznal dejstva, da so težave, ki so nastale na Poljskem, bile le praske med dvema komunističnima grupama in da je liberalna frakcija na Poljskem še vedno komunistična in zato dogodki nikakor niso mogli dovesti dežele na pot svobode in neodvisnosti. Svobodni svet ob teh dogodkih ni pomislil, da komunizem od začetka zasleduje svoj cilj, včasih se tu in tam

umakne v ozadje, toda na splošno v vseh letih vedno napreduje. Ni torej važno, kaj se v nekem komunističnem predelu zgodi, važno je, kaj se godi s komunistično celoto.

Enako kot so se zapadnjaki nadejali s Poljsko, so se nekaj let preje z Jugoslavijo. Takoj po letu 1948 je ves svobodni svet na široko vpil: „Jugoslavija je popolnoma pretrgala s komunizmom, kmalu bo tam drug način vladavine.“ Kaj se je zgodilo, vemo in videli smo, kako prazno je bilo vse upanje. Vrana vrani ne izkljuje oči, tega načela se je držal tudi maršal iz Kumrovc. V ZN je Jugoslavija vedno podpirala in glasovala za sovjetske predloge, prj krizi o Suez u pa je bila Jugoslavija edina, ki je podpirala ruski predlog proti zapadnemu. Spomnimo se igre, ki jo je Jugoslavija igrala ob času madžarske revolucije, in vseh prijateljskih obiskov in uradnih zvez med matjuško Sovjetijo in Jugoslavijo.

Važno in nujno je, da zapad spozna, da so spori v komunističnih satelitskih državah le nesoglasja o internih problemih, ne pa o zunanji politiki, v kateri je zainteresirana Sovjetija. Ko bo svobodni svet spoznal bistvo komunistične taktike, bo tudi našel bistvo borbe proti komunizmu: izrabiti vsako komunistično propagando v borbi proti njim in se ne pokazati slabiče. Komunisti poznajo silo, s silo rožljajo in grozijo, in samo pred silo, ki je njim in njihovim mahinacijam kos, bodo imeli spoštovanje in opreznost.

Vsak dan znova lahko opazujemo, kako komunizem počasi, previdno, toda stalno napreduje. Mnogokrat samo zato, ker ga protikomunistični tabor ali ne pozna, ali se ne zaveda resne nevarnosti, ki pretj svobodnemu svetu, ali pa je mlačen v svoji materialistični miselnosti in nima volje do žrtev. Vsaj mi, ki smo že enkrat bili žrtev rdeče hudobije, ne uttonimo v velikem materialističnem svetu, da ne bomo ponovno razočarani! Dolžnost vsakega poštenega človeka je, vsak čas in povsod braniti svobodo in dostojanstvo človeka v borbi proti največjemu suženjstvu — brezbožnemu komunizmu. Vzgojeni smo bili v krščanskih načelih, za te ideale smo se borili in moramo boriti dalje. Samo to je odgovor komunistom in njihovi taktiki, le tako bomo dosegli in dočakali dan, ko njihova borba ne bo več edinstvena.

Fr. Grum, U.S.A.

MISLI OB SLOVENSKIH MAŠAH ZA MRTVE

Nad vse lepa navada je prisostvovati mašam za umrle. Še bolj lepo je, ako je ta maša namenjena v spomin našim mrtvim soborcem. In najbolj lepo bi seveda bilo, ako bi se take maše udeležili prav vsi borci, ki so si rešili življenje.

Pa žal, ni vedno tako, da bi moglo biti najlepše. Septembra letos smo v Buenos Airesu prisostvovali spominski maši za padle na Turjaku, Grčaricah in Jelendolu. V našem tisku so nas spominjali k udeležbi in pričakovati bi bilo, da bo odziv res polnoštevilen. A ni bil. Naj bodo razlogi za odsotnost takšni ali taki, umestno je poudariti samo nekaj drobnih misli.

1.) Ugotoviti moramo najprej, da se vse prepogosto spomnimo na Boga samo tedaj, kadar nam voda teče v grlo ali smo sploh kakor koli v stiski. Če nam je dobro in nimamo na vidiku nobenih nepremostljivih težav, potem radi — taka je pač človeška narava — vidimo, da nas puste v miru.

2.) Silno smo pozabljivi. Pred nekaj leti še, ko so krogle letele okrog nas in so se „demokratski“ vojaki sprehajali po taboriščih, smo pogosto dvignili k nebu oči s prošnjo, naj nam pomaga, da bomo odnesli kožo. Sedaj krogel ni več in „demokrati“ so ostali v Evropi, torej nam tudi ni treba več prositi pomoči od zgoraj, mislimo spet po človeško.

3.) Izgubili smo smisel za žrtve, za prijateljstvo. Pred leti smo imeli prijatelje, ki jih ni več, in zanje bi darovali vse, kar bi nas prosili na tem svetu. Danes, ko nas gledajo iz onostranstva, nas ni sram, ko nas prosijo skromno žrtev v duhu prijateljstva: udeležbo pri maši za vse tiste, ki jim morda še ni dano gledati Boga iz oči v oči.

4.) Bojazljivi smo in strahopetni, ker nimamo korajže priznati sami sebi, da nas je ugodje zahodnega sveta, živečega v svobodi, prevzelo in odtujilo duhu, s katerim smo šli v borbo in v tujino.

Tako je naša odsotnost pri mašah za naše rajne razumljiva. Ni pa opravičljiva. In dasi nisem nobena cerkvena miš, bom vseeno zapisal, da bomo šli s postoterjeno hitrostjo v zaton, ako se ne bomo zavedli pravi vsi, da je samo v Bogu, pri Bogu in z Bogom zagotovljen naš obstoj.

Ob prihodnji spominski maši za naše rajne soborce zberimo ves pogum in jih prosimo odpuščanja, ker smo jih doslej pozabljali.

M. G. — Argentina

BESEDA NAŠEGA POKOJNEGA NADPASTIRJA Dr. ROŽMANA

„Od Kanade na severu do konca Južne Amerike, povsod se je naselil naš narod. Sedaj smo tu. Kaj naj naredimo? Smo kakor v dero-či reki. Kam nas bo zanesla, kje naplavila? Ali bomo prišli iz nje živi in zdravi, ali pa popolnoma utonili? Držite glave nad vodo! Ne da bi vas voda odnesla. To je glavno. Da se vzdržite, je najglavnejše! Ne ločimo se, ne bodimo sami! Povežimo se med seboj! Zedinite se v vseh vprašanjih narodne eksistence.

Slovenci ne pozabite idealov, zaradi katerih ste prišli sem in zaradi katerih ste se doma ustavljali rdeči nevarnosti. Ohranite jih! Če bi te izgubili, bi bila to popolna tragika naša in našega naroda. Če se svobodna misel v nas budi, če se nam zdi, da imamo boljše načrte, bi se morali pogovoriti kot zreli ljudje, bi morali najti način, da se med seboj moško in odkrito pogovorimo in napravimo dogovor na temeljih, ki so potrebni, če hočemo ostati takšni, kakršni smo prišli v svet.

— To vas prosim in želim: povežite se med seboj! Držite enotnost in edinost, v kateri smo močni in lahko kaj dosežemo. Če smo med seboj edini in če gremo za istim ciljem, če ni nobenega razdora med nami, potem bomo kljub temu, da nas je tukaj malo, dosegli, da se bo naš glas daleč slišal.

Prišli smo v druge dežele, z drugimi navadami, z drugo zgodovino, z deloma drugačno kulturo. Mnogo se nam zdi včasih nerazumljivo. Ne razumemo jezika, ki ga govore okoli nas. Prinesli pa smo nekaj s seboj: ne milijonov, prinesli smo našo slovensko poštenost, pridnost in delavnost.

Imamo še en zaklad: našo slovensko pesem. V USA je med štirimi slovenskimi rodovi ostala premnogokrat še edina vez slovenska pesem. Čuvajmo, gojimo jo in ohranimo ta naš veliki zaklad.

V novi domovini sprejmite vse, kar je dobrega in mnogo tega boste našli in boste tako postali še bolj očiščeni in izklesani, modri in izurjeni.

Za tiste pa, ki so povzročili, da smo morali oditi po svetu, za vse, ki so nas preganjali, za vse, ki so pozabili na svojega Boga, prosimo, da najdejo pot resnice. Jaz sam nisem noben večer pozabil dati blagoslov tudi vsem mojim sovražnikom v domovini. Če imamo mi resnico in nas ona dviga, potem naj ta odpre pot tudi tistim, ki so v zmoti.“

V prazničnih dneh se bomo spominjali naših padlih: redki preostali živi bomo v slikah, ohranjenih iz onih dni, iskali znane nam obraze prijateljev in soborcev. Tako bomo ob Vestniku znova začutili neizmerno silo, ki nas je družila v boju, danes pa nam nalaga dolžnost spomina, vztrajnosti v borbi in neomajnosti v načelih.

Odmor med pohodom.*

Stotnik Ice Rihar.*

Topič je očiščen.*

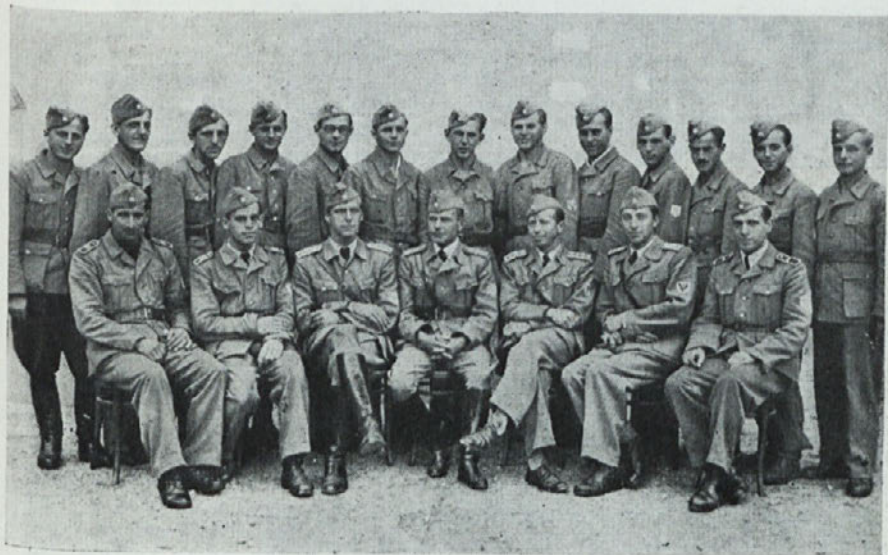
Podoficirski tečaj 1944 — Ljubljana.

Ob obisku s štaba

Razgovor
med oficirji.

Tečaj v Ljubljani.*

Po bombnem na-
padu na Kalce
8. 4. 1945.

Pozimi v Stični
4. 1. 1945.

Pred Belo Krajino
14. 4. 1945.

Slike, katerih tekst
je označen z * so
bile v arhivu Vest-
nika. Lastniki so
neznani. Uredniš-
tvo bo slike takoj
vrnilo, ko se bodo
lasniki javili.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH BORCEV

Predvsem lepo pozdravljeni iz večnega mesta Rima!

Nerad Vam, dragi soborci, napišem tole pismo, ker vem, da Vas bo razočaralo, toda okoliščine zahtevajo, da storim naslednje: prvim sodelavcem okoli Vestnika in ustanoviteljem Zveze je znano, da sem jaz botroval organizaciji. Pokojni svetnik Škulj, Smersu Rudolf, Grum Franci, to so bile osebe, katerim sem prvo zaupal mojo idejo, še kot invalid, iz taborišča. Odgovori so bili pesimistični, pa sem kljub temu kričal še naprej po potrebi take organizacije. Prodrli smo. 1. decembra 1958 sem bil izvoljen na občnem zboru borcev v Gorici, da slednje predstavljam ali zastopam pri glavni Zvezi. Še pred občnim zborom kakor po njem sem trdo delal za Zvezo. Zdaj žal ne morem več in zato podajam ostavko. Ostanem član Zveze, toda nič več, vsaj zaenkrat ne. Morda bom s tem storil dobro Zvezi v Italiji, ker bom dal možnost, da pride druga sila na moje mesto.

Prosim pa urednika Vestnika, kot sem že pred leti prosil: naj bo vendar Vestnik naša vez. Ustanovi naj se rubrika „Iz življenja naših borcev“. Pod to rubriko naj bi se pisalo, kje žive bivši borci in njih naslovi, naj se poroča, če se kdo poroči, če kdo umre, itd. Verjemite mi, da bi bilo to zelo pestro in marsikdo bi se rad oglasil v to rubriko.

In na koncu — Vam in vsem ostalim soborcem pošiljam borčevske pozdrave ter Vam že sedaj želim veselo Rojstvo Zveličarjevo in upov polno leto 1961!

Vaš soborec Vinko A. Levstik, Rim

Brez dvoma je nasvet soborca Levstika o ustanovitvi novega zaglavja zelo tehten. Tako za nasvet kakor za pismo najlepša hvala. Novemu zaglavju pa, ki ga danes pričenjamo s pismom g. Levstika, naj slede dopisi iz vseh krajev, kjer je naša kri raztresena.

Urednik

POZOR! Potujete v Rim?

Prenočišče, hrana, ogled Rima, vse te skrbi bodo odveč, če se obrnete na:

HOTEL-PENSION BLED

VIA STATILIA, 19 — TELEFON 777-102 — RIM

Se priporoča in pozdravlja, vaš rojak VINKO A. LEVSTIK
Izrežite in shranite! — Pišite nam za cene in prospekte!

KAKO JE BILO NA GORENJSKEM

Mislím, da je že zadnji čas, da nam iz vrst napišejo, kaj, kako, kod in kje se je začel upor proti komunistom. Da nam napišejo točen opis dela in nedela, kaj se je vedelo in kaj ne, kajti več ko bremo, več ko slišimo, vedno več vprašanj se pojavlja, najbolj pa: kako da so komunisti zmagali? Zgodovina mora iti, alj bolje začeti se mora pri nas samih, pri naših voditeljih, pri njih. zmožnosti in nezmožnosti, dela in nedela, kajti le njih krivda je, da je prišlo do tako strašne revolucije in toliko žrtev, če ne tudi do komunistične zmage. Zakaj gotovo je, da vsaj 50 od 100 partizanov je bilo nekomunistov in na Gorenjskem celo 70 od sto. Da pa je na Gorenjskem bilo leta 1943 za partizane 95% prebivalstva, je splošno znano, in da se je šele proti koncu tega leta pokazal prvi upor in to iz vrst hribovskih kmetov, ki so imeli partizane vsak dan na vratu, je tudi znano.

Ko so Nemci po prvih tednih okupacije začeli seliti Gorenjce in štajerce, jih je precej pobegnilo v Ljubljansko pokrajino. Kakor opisuje France Grum v članku o Beli Krajini v Vestniku, so tisti štajerski begunci, ki so jih belokranjski kmetje iz usmiljenja sprejeli v svoje hiše, bili prvi roparji svojih dobrotnikov. On jih obsoja, jaz bi jih ne, si mislim. Vse so izgubili, (ko-

munistov Nemci niso selili!) in da bi živelj od miloščine, je bilo za ponosne štajerske fante prehudo. Ko so začuli prvi poziv v „borbo proti okupatorju“, so razumljivo začutili svojo dolžnost iti med prvimi v boj za svobodo. Alj ne bi bilo prav te ljudi poslati takrat s par aktivnimi oficirji v Gorjance za vsak slučaj — in napravljeno bi bilo zatočišče preganjanim!

Pravijo, vsake prezgodnje žrtve je škoda. Prav.

Tisoč in več poštenih Slovencev je bilo pomorjenih od komunistov, ko se je vzdignilo 17 borcev na terenu v štajerskem bataljonu. Pa zakaj tako malo? Spomladi 1942 so na štajerskem Nemci mobilizirali. Gotovo je, da naši fantje niso šli z veseljem v nemško vojsko, ki jim je preje preselila toliko rojakov. Ali ni bilo mogoče poslati ljudi iz Ljubljane, da bi rešili te fante, obenem pa tako najlepše služili narodu?

In dalje — ko je štajerski bataljon izoral ledino po tolikih borbah, sam, brez italijanske pomoči in ob njeni sovražnosti, zakaj se je umaknil na postojanke Vaških straž, ki so bile tako žalostne, kakor je bilo to popisano v članku V službi domovine?

Januarja 1943 so Nemci vpoklicali dva letnika na Gorenjskem,

potem pa vsaka dva meseca dva letnika. Prvi pozivniki so se pozimi 1943 večinoma odzvali. A vsako od njih je bil trdno prepričan, da ob prvi možni priliki mora pobegniti. Kam? V ilegalo, v partizane, ako drugih ni bilo, in prepričan sem, da tudi en odstotek ne bi bilo komunistov, ako bi vsi fantje odšli med nje.

Kaj je bil Nemeč res tako strašen, da se ne bi dalo tudi na Gorenjskem organizirati naših edinic, kamor bi se fantje zatekali? Koliko in kakšnih borcev bi dobili na svojo stran, tako pa smo jih imeli na nasprotni! Večina teh fantov je padla. In kar je najbolj žalostno, je dejstvo, da so s tolikim idealizmom, žrtvamj in zagonom v življenje uhajali iz severne Nemčije in vseh krajev rajha, in to samo zato, da ne bi s svojo prisotnostjo doživeli očitanj, da so podpirali največjega sovražnika sveta, podpirali fante, ki so bili z vsem srcem proti režimu. Prihajali so domov, se pridruževali partizanom, ker drugih ni bilo, in padali za zmago najstrašnejšega sovražnika in najbolj krutega uničevalca našega naroda, ki nima primere v zgodovini, misleč, da padajo za narod in njega svobodo.

Septembra 1943 je bilo samo v škofjeloških hribih okrog 300 skrivačev ubežnikov iz nemške vojske — in nikogar ni bilo, ki bi jih povezal.

Kdo bo odgovarjal za ta mlada življenja? Vem: tisočkrat prekleti izrodek naroda, prodan internacionalcem, je s hudičevo lažjo in najpodlejším hinavstvom zajel narodo-

vo dušo v času gorja, kj ga je preživljal, in jo zaslepil z „bojem proti okupatorju“. In kaj smo storili mi, kaj je storila naša stran? Ali se ne bodo naši zanamci spraševali, kje smo bili mi? Se ni nihče v Ljubljani vprašal, kam bodo šli naši fantje, ko jih bodo Nemci klicali na vojsko? Na Gorenjskem se spraševati niso mogli, ker so inteligenco Nemci odgnali in preselili

In še dalje. Po odstavitvi Mussolinija je prišlo do razpada laške vojske. Se nič ni mislilo na italijansko kapitulacijo in povezavo vseh protikomunističnih edinic? Kje je vzrok? Kje je krivda? Kaj se je delalo, kaj storilo? Imena ljudi!? Grčarice, Turjak moramo popisati, ne oziraje se na imena, na ljudi. Fraza, da so nas prodali Angleži, me drži! In ko smo se združili v domobrance, ko so že zavezniki priznalj Tita in smo jih dobili tisočkrat po glavi, je bilo prepozno. Tito je bil priznan.

Odgovora na gornje misli si želim. In kar sem napisal, naj bi šlo na prvi strani naše zgodovine. Ne govorite, da smo hoteli čakati, ko pa drugi čakali niso. V tem je mora, ki leži na nas, nas tlači in nas napravlja nedelavne. Ne moremo začeti v sredinj in tudi ne na koncu.

Ne obtožujem, ne napadam, ne mislim, da je kdo namerno slabo delal, le vzroke hočem vedeti, vedeti resnico, potem bomo borbo opisali sami, konec pa vsi skupaj.

Vencelj Dolenc,

Buenos Aires.

Resnica nas bo osvobodila

Da, več globine in več razumevanja, g. Ovsenik!

Ko beremo članke ali pisma, ne ostanimo na površju, pri črki, pojdemo do jedra, da bomo prav razumeli, kaj nam pisec hoče povedati.

Pišete: „Za ime politika se vedno skrijejo, kadar koli bi mogla na vrsto priti kakšna resnejša debata, tisti, ki bi jim mogla odvzeti njihovo „vseznalost“ in jih postaviti na tla stvarnega stanja. Take ljudi vedno slišimo govoriti o potrebi skupnosti, prijateljstva, enotnosti, nepolitičnosti, nestranskarstva, pa jim je nasproti treba postaviti samo svojo miselnost, pa jim bo takoj zmanjkalo demokratičnosti, kajti samo oni smejo biti luč, samo oni sodniki in samo oni „vodniki“...“ Ne tako, g. Ovsenik!

Rekel sem in poudarjam: Naša organizacija je bila ustanovljena kot NADSTRANKARSKA ORGANIZACIJA za VSE BORCE — pristaše katerekoli demokratične politične stranke. Ustanovitelji so imeli za to gotovo zaostri važen razlog. Le tako je bil možen vstop VSEM BORCEM — kajti tudi mi Slovenci smo pristaši različnih političnih strank. Da bo naša organizacija služila svojemu cilju, MORA taka ostati — NESTRANKARSKA!

Pišete: „Če g. Korošec in tisti, ki njemu enako presojaajo dogodke, ki smo jih pred dobrim desetletjem preživljali v domovini in v domobranskih, ter brez domobranskih uni-

form, mislijo, da je koristno, da se vse politično delo obsoja in ga dela krivega našega neuspeha...“

G. Ovsenik, nikoli in nikjer se mi ni porodila ta misel obsojanja vsega političnega dela, s tem pa ne morete zahtevati, da odobravam vsa zadržanja posameznih politikov.

Pišete: „Domobranci smo operirali z orožjem v roki nasproti oboroženi sili.“

Da, g. Ovsenik! Ponosem sem, da se morem šteti med PIONIRJE naše oborožene protibrambe. Samo 17 fantov nas je bilo, ko smo odhajali 17. maja 1942 v naše gozdove, da branimo naše vasi in naše poštene ljudi pred krvoločnim Kajnom; ponosen sem na prestane borbe, prelito kri; — in hvaležen Bogu, da me je ohranil morda kot pričo prestanega izdajstva in ponižanja...! Od 17 pionirjev sva ostala le dva — živi priči, za našo težko zgodovino!...

Ponavljam, nikakor nočem obsojati političnega dela naših strank, razumite prav g. Ovsenik. Toda pri ZVEZI SMO SAMO PROTIKOMUNISTIČNI BORCI. Vsak more biti pristaš katerekoli demokratične politične stranke, vendar svojega političnega opredeljenja nikakor ne mešajmo v našo protikomunistično organizacijo, ki je last vseh protikomunističnihorcev. Tudi naš list naj bo izven tega političnega boja, naj bo last vseh, kjer bomo pisali O NAŠI PRETEKLI, SEDANJI IN PRIHODNJI PROTIKOMUNISTIČNI BORBI.

— Če bi pa „Vestnik“ sledil ideji katerekoli naše politične stranke, je nujno, da bo razdražil duhove in razcepil naše lastne vrste in konec je blizu!

Naj nas družijo ideja naših padlih bratov!

Tako, g. Ovsenik. Imate prav! Več globine pa več razumevanja!

Pozdrav!

Korošec.

Gospod urednik!

Dalj časa se pripravljam napisati par vrstic v nekako zahvalo Vašemu delu. In, zakaj? — Mislim, da nisem samo jaz, ampak ogromna večina bralcev občutila novo dinamičnost razdelitve, vsebine, harmonično vzporedje misli s sedanjostjo, nova obzorja na globino in širino lista.

Pri vsem tem pa mi je velik kamen spotike ravno Vaš Kamen spotike. Prepričan sem, da je bil namen odličen — zakaj tudi ne: potreben! Mislim pa, da dopisniki v to zaglavje lista brez potrebe vključujejo misli, mnenja in izjave, ki nikakor ne gredo v sklad s namenom lista, naše ideje, pa upam, tudi ne, z Vašim namenom pri ustanovitvi tega zaglavja. Se vam, g. urednik, ne zdi potrebna odstranitev tako imenovanega politikarstva iz lista? Zaglavje bi zopet dobilo svoj namen in potrebno višino!

Želeti bi bilo, da, kljub zaprekam, nerazumevanju, trdim kritikam, katere morate prenašati, ne opustite „smeri“, že zdavnaj jasno

začrtane, pač pa še pomlajene z dinamično miselnostjo našega časa.

Lepo pozdravlja Vaš

M. B.

Tronador 4710, Bs. As.

Gospod urednik!

Priloženo pošiljam sestavek pod naslovom *Iz naših dni*; ako se Vam zdi primeren, ga, prosim, ob priliki priobčite v našem glasilu „Vestniku“, ki je pod Vašim uredništvom začel izhajati v večji obliki in bolj redno, saj imam tukaj, že 10. št. vilko, dočim je šlo preje precej počasni. Nekaj mi pa zdaj ne ugaja: zakaj to napadanje in zbadanje? Ali bi ne mogli brez tega naprej? Tamalo nas je ostalo, pa še tukaj ni sloge, komunisti se pa smejejo. Ne vem, zakaj je začel list naenkrat pisati tako strankarsko? Ko smo šli k domobrancem, ni nihče vprašal, h kateri stranki kdo spada; vsakdo, je bil dobrodošel, da se je le hotel boriti proti komunizmu. Ali nam danes več ne grozi komunizem? Torej, zakaj se dela ta razdor? Mislim, da je g. Pleško edino prav napisal v 10. številki, pod naslovom *Malo polemike*. Tudi jaz se z njim strinjam; nikdar ne smemo dopustiti, da bi naše glasilo postalo glasilo politikov.

Vem, da Vam je težko vsem ustreči, vendar gledati morate na to, da bodo v „Vestnik“ pisali v prvi vrsti domobranci in njim naklonjeni, ne pa ljudje, ki so proti nam.

Veliko uspeha Vam želim v bodoče pri Vašem težkem delu in lepo pozdravljam.

H. Z.

USA (11. okt. 1960).

Društveno življenje

Poročilo delegatov zastopajočih Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Buenos Airesu na občnem zboru Zveze slovenskih protikomunističnih borcev dne 2. julija 1960 v Clevelandu, USA.

Gospod gen. Ivan Prezelj, ki naj bi poleg podpisanih dveh zastopal vaše društvo na občnem zboru, se tega ni udeležil.

Podpisana delegata sva se pred občnim zborom sešla in se pogovorila o nalogah, ki nama jih je nalagalo zastopstvo. Na občnem zboru sva skušala zastopati vaše društvo po svojem najboljšem spoznanju.

Povedano bodi takoj, da sva prejela vaša podrobna navodila in želje prepozno, šele po občnem zboru.

Datum občnega zбора je bil neprimeren iz dveh razlogov. Prvič: vsako leto se na prvo soboto in nedeljo v juliju vrši romanje „novih“ v Lemont, na ameriške Brezje. Ker je šlo tja precej romarjev iz Clevelanda, je bilo na občnem zboru le petdeset ljudi. Drugič pa je bil datum neprikladen zato, ker se v ameriškem načinu življenja občni zbori vrše po končanih počitnicah. Marsikdo je namreč v tovarni prisiljen, da vzame svoj dopust ravno v teh dneh pred državnim praznikom 4. julija ali pa takoj po njem. Ker v novih razmerah nismo več podeželski ljudje, ampak živimo v velemestih, zato ne bi bilo prav očitati komu nezavednost ali brezbržnost. Če se občnega zboru ni udeležil, ker je imel že dolgo drugačen načrt za svoj dopust.

Občni zbor se je pričel ob 8 zvečer in trajal do ene ponoči. Ves ta čas je bil izpolnjen s poročili in z razgovori o njih. Čisto na koncu sta bila izvoljena glavni odbor in nadzorni odbor. Slučajnosti so odpadle, čeprav je bilo med občnim zborom večkrat nakazano, da se bo ta in ta zadeva obravnavala tam.

Ker je urednik Vestnika prehitel najino, žal tako pozno poročilo vašemu društvu s tem, da je v 10. številki priobčil izvleček občnega zboru Zveze, sva mnenja, da ne kaže omenjati zadev, ki so razvidne iz izvlečka. Zato se v poročilu omejujeva le na tiste zadeve, ki so v izvlečku manj razvidne.

Razgovori ob poročilih so bili živahni, na več mestih skoraj vroči in ostri. Omenjava tele zadeve: poročilo novega urednika Vestnika P. Ranta; dr. Bajlečev članek; poročilo tisk. referenta S. Pleška; zahteva J. Žaklja, da se prebere pismo Vestnikovega konzorcija.

Ob Rantovem poročilu se je razvil dolg razgovor zaradi Vestnikove „nove smeri“. Predsednik Fr. Grum, ing. Povše, Resnik, deloma ing. Lekan, so izrazili mnenje, da se je Vestnik pod novim urednikom Rantom izneveril pravemu domobranskemu duhu, pravim domobranskim idealom; da si je privzel nalogo opravičevati NO, da je s tem zašel na politično področje, skratka, da je Vestnik postal politično glasilo.

Podpisana delegata sva pri tem izrazila mnenje: Rantovo poročilo dokazuje razgledanost in intelektualno gibčnost, tako da si sme Zveza čestitati, da je dobil Vestnik tako spretnega urednika. Res so sicer v nje-

govem poročilu nekatere podrobnosti disputable, a poročilo kot celoto sme občni zbor z zadovoljstvom vzeti na znanje. Poudarila sva, da ni mogoče našo protikomunistično borbo iztrgati iz takratne dobe in prikazovati zgolj to borbo. Vstnik naj skuša prikazovati celotno takratno dobo z vseh vidikov. Tako delajo zgodovinarji pri vseh narodih. — Da je težko zagovarjati stališče, da smo bili takrat zgolj protikomunistični borci. Bili smo istočasno Slovenci, katoličani, člani svojega okolja, člani raznih organizacij itd. Kar pa tiče Narodni odbor, sva poudarila, da vsak politično zrel narod teži za tem, da si čimprej izbere narodno politično vodstvo. Tega je predstavljal NO. Zdravo pojmovanje narodno političnega življenja narekuje takole gledanje, kar pa ne pomeni že strankarsko gledanje in delovanje. Nato se je oglasil dr. Antolin, ki je naju dopolnil in bolj sistematično in bolj logično kot midva navajal razloge, zakaj naj bi Vestnik skušal prikazovati vse komponente naše protikomunistične borbe. Saj je bila na pr. ideološka borba prav tako važna, kot je bila vojaška. Dr. Antolinovi argumenti so bili intelektualno najmočnejši, kar smo slišali na občnem zboru. Zeleti bi bilo, da bi jih dr. Antolin sam napisal.

V zvezi z razgovorom o Vestnikovi smeri je na temle mestu potrebno pojasnilo. V Vestniku št. 10 na str. 238 je zapisano: „...vsi pa so bili edini, da je smer Vestnika zavila v smer, ki ne soglaša s Statutom naše organizacije.“ Podpisana nisva izrazila tega mnenja. Le pripomnila nisva nič, ko je eden izmed članov glavnega odbora izrazil to trditev, ker sva pač že poprej precej na široko povedala svoje mnenje in stališče. Statut Zveze sva midva poudarila le pri vprašanju, kdo boji pravi član z aktivno in pasivno volilno pravico.

Za dr. Antolinovim govorom se je razpravljanje o Vestnikovi smeri nekako pretrgalo. J. Žakelj je že v drugo, če ne že v tretje zahteval, da tajnik prebere pismo uredniškega konzorcija. Na prošnjo večine delegatov, tej zahtevi razgovor o Vestnikovi smeri ni bil več tako koncentriran pa tudi ne več tako živahen kot prej. Tu je spregovoril pisatelj Karel Mausar. da naj Žakelj svojo zahtevo ponovi kasneje, jo je ta začasno umaknil. Po tej zahtevi razgovor o Vestnikovi smeri ni bil več tako koncentriran... Ker je občni zbor večkrat zašel v malenkostne zadeve, je Mausar povedal kar po gorjansko, tako kot le on zna, da občni zbor vse preveč mlati prazno slamo. V bistvu se je pa strinjal, da naj Vestnik čim širše zajame našo protikomunistično borbo.

Živahen in skoro vroč razgovor je nastal zaradi dr. Bajlečevega članka „Resnica uči“, češ da ga je dr. Bajlec napisal kot politik zato, da pere svoje delo in nedelo, da opravičuje predstavnike svoje politične organizacije, da bi članek ne smel iziti v Vestniku, zlasti ker je v njem napad na Zvezo samo, katere glasilo je Vestnik. To mnenje so izrazili predsednik Fr. Grum, tisk. poročevalec Pleško, ing. Povše. G. Lukežu star. je bil v članku kamen spotike tisti stavek, ki omenja Edija Gobca, zlasti pa besede, da je med nami še več takih Gobcev.

Podpisana sva v tem razgovoru izrazila mnenje, da naj vsakdo, ki se ne strinja z dr. Bajlečevim člankom ali pa se čuti prizadetega, vzame v roke „uma svetle meče“ in kresne nasprotnika s tem, da svoje mnenje z vsemi argumenti podkrepí in zapiše ter ga pošlje uredniku, da ga objavi v Vestniku. Samo na ta način bomo prišli do tako potrebnega večjega kresanja duhov med nami. Podobno mnenje sta izrekla dr. Antolin in ing. Sluga.

Msgr. Škerbec je v tem razgovoru pripomnil, da pri branju dr. Bajlečevega članka ni občutil kake posebne osti proti Zvezi; da je dr. Bajlec prav storil, da je napisal nekaj svojih spominov in pogledov na tiste zadnje dni doma, čeprav je to storil v precej zgoščeni obliki in zato najbrže ni mogel povedati tako, kot je verjetno hotel. Nato je g. dekan povedal svoje doživljanje zadnjih dni v Ljubljani: kako je potekel razgovor z gen. Rupnikom na škofiji in kako razgovor pri gen. Roesenerju. Za večino delegatov in navzočih članov je bilo dekanovo pripovedovanje pravo razodetje, ki je blagodejno vplivalo na občni zbor.

Živahen je bil razgovor tudi ob poročilu tisk. poročevalca Pleška. Vendar se v razgovoru ni nihče dotaknil najbolj kočljive navedbe njegovega poročila, namreč da so nekateri smatrali stike prejšnjega urednika Vestnika. Korošca z glavnim odborom za špijonažo. Trditev, ki bi mogla zbuditi hudo kri, je šla mirno mimo občnega zbora.

Žakljevi odločni zahtevi, da tajnik prebere poročilo Vestnikovega konzorcija iz Buenos Airesa, da bi bil s tem delegatom jasen odstop prejšnjega urednika I. Korošca, se je glavni odbor precej upiral. Predlagal je, da naj delegati glasujejo o tej zadevi. Prevladalo je stališče, da glasovanje ni potrebno, ker tudi za druga poročila delegatje niso glasovali. Tajnik je nato prebral imenovano poročilo, ki osvetli odstop I. Korošca.

Glede članstva v krajevnih organizacijah sva podpisana zastopala stališče, da naj se Zveza drži Statuta: redni član organizacije more biti bivši domobranec, četnik, član policije, preglednik na blokih in propagandist; skratka vsakdo, ki je organizirano in aktivno deloval v protikomunistični borbi. Vsi drugi pa morejo postati le podporni člani. Za to vrsto članov naj imajo krajevne organizacije odprto največjo možnost. Poudarila pa sva na tem mestu ponovno, da naj bo Vestnik tisti faktor, ki naj nudi organizaciji čim širši okvir za delo in različne poglede.

Predsednik Fr. Grum je delegatom občnega zbora poročal o name-ravani knjigi Vetrinjska tragedija (ki je sedaj že izšla). Povedal je, da si je glavni odbor za stroške založbe izposodil 300 dol. iz Zvezine blagajne. Delegati so poročilo sprejeli na znanje, ne da bi kdo omenil, da bi bil tisk knjige v Argentini ali na Koroškem veliko cenejši.

Pri poročilu tajnika sva opozorila na uradno pot pri občeivanju med glavnim odborom in B. Airesom.

V prejšnjem glavnem odboru je vašo organizacijo zastopal Ivan Korošec, tedanji urednik Vestnika. V sedanjem glavnem odboru pa argentinski, žal, nimate zastopnika, kar je velika hiba. Pri sestavi liste za novi glavni odbor prejšnji glavni odbor naju ni konzultiral. Ker pa od vašega društva nisva prejela v tej zadevi nobene želje, zato nisva v tem pogledu izrazila nobenega predloga občnemu zboru. Prepričana pa sva, da bi občni zbor sprejel najin predlog, če bi kar na svojo roko ondi predlagala, da naj bo n. pr. predsednik vašega društva eden izmed podpredsednikov v glavnem odboru. Zato bodi odgovornost za to veliko hibo razdeljena na tri dele različnih velikosti: en del gre na račun prejšnjega glavnega odbora, ki naju ni konzultiral; drugi del naj gre na račun vašega društva samega, ker nama ni poslalo nobenega predloga v tem pogledu; tretji, najmanjši del krivde, pa bodi na najin rovaš.

Janez Grum

Dr. Srečko Pregelj

K izvlečku iz poročil o občnem zboru Zveze slovenskih protikomunističnih borcev, ki se je vršil 2. julija 1960 v Clevelandu.

Socialni referent pri ZSPB je med svojim poročilom omenil sledeče: ... Videli smo, da je bilo kljub ogromnim možnostim zelo veliko storjeno za tiste, ki se jih pred nami nihče ni spomnil.

To morda velja za U.S.A., nikakor pa ne za Argentino, zato bi rad zgornjo trditev popravil v toliko, v kolikor je pri tem prizadeto Društvo Slovencev v Buenos Airesu. Kmalu po prihodu prvih slovenskih emigrantov iz Italije je bilo v Buenos Airesu ustanovljeno Društvo Slovencev, ki se je po prihodu rojakov iz avstrijskih taborišč znatno povečalo in razširilo. In je imelo med drugimi nalogami tudi socialno pomoč rojakom. Kajti vedeti moramo, da je Argentina odprla vrata beguncem bolj na široko, kakor pa ostale države, ki so iskale le najboljše delavne moči po taboriščih. Zato je bilo mogoče, da je prišlo z nami tudi nekaj invalidov, katerih ne bi nobena druga država sprejela. Že v prvih letih je neozdravljivo zbolelo nekaj bivših borcev na posledicah vojnih grozot, skozi katere smo vsi več ali manj šli. DS je takoj priskočilo njim na pomoč, skušalo pomagati njihovim svojcem, ki bi bili sicer v mnogih primerih prepuščeni samim sebi. To človekoljubno delo opravlja DS še danes po dvanajstih letih po svojem socialnem referentu.

Gotovo je vse hvale vredno delovanje ZSPB, kakor tudi požrtvovalnost njenega socialnega referenta in vse priznanje številnim organizacijam, kakor tudi posameznikom, ki v socialni fond darujejo. Želeti je, da bi bilo veliko več posnemalcev plemenitih darovalcev, kajti potreb je in bo vedno več.

Janez Kralj l. r.

IZ UPRAVE

Izražena je bila želja s strani nekaterih borcev, ki imajo danes že samostojna podjetja, da bi se v Vestniku objavljali oglasi. Kdor koli želi na ta način sporočiti soborcem v svetu, s kakšnim delom se

Tiskarski škrat je v 11. številki, na strani 253 zamešal vrste. Pravilno se mora glasiti zaključek tako, kakor je naveden v tej številki. Prosimo vse, da občrtani del izrežejo in prilepijo popravljeno besedilo na strani 253. Hvala lepa.

*Stotnika Angleži vrnilo so Titu.
Drveč v kamijonu v luninem svitu
v Kočevje ob Devici Mariji v Polju,
zagleda v nebo se (—rdeče v pokolju? —)
uzrè — cev! Pred njo: smrtoglaví metulj,
za njim smeh Angleža: "Wonderful!"...*

sedaj ukvarja, naj oglas dostavi Upravi. Začasna cena celostranskega oglasa je 400 arg. pesov odn. 5 dolarjev, ostale mere tej osnovi odgovarjajoče. Podrobnosti o cenah bodo objavljene kasneje, ko se bo ugotovilo, koliko zanimanja bo za oglase.

Iz uprave „VESTNIKA“

Se vedno plačujejo nekateri člani Društva Slovenskih Protikomunističnih Borcev — DSPB, poleg članarine tudi naročnino za VESTNIK, dasi je bila na predzadnjem občnem zboru (dec. 1958) sklenjeno, da je za člane naročnina vključena v članarino, ki je bila za poslovno leto 1958/59 \$ 7.—, za leto 1959/60 pa \$ 10.— mesečno.

Člani in naročniki morete plačevati članarino odnosno naročnino poverjenikom ali pa v Slovenski hiši na Ramón Falcón 4158 gospe Martinčičevi, od srede do petka, od 16. do 20. ure.

Ker je naše glasilo VESTNIK odvisen edinole od naročnine odnosno članarine, pričakujemo, da bo vsak bivši borec in naročnik spolnil svojo dolžnost in poravnal svoje obveze. Naša revija je med nami skoro edina vez, zato je prav, da jo vzdržujemo in gojimo. Kdor je pripravljen za to kaj več žrtvovati, naj daruje v tiskovni sklad VESTNIKA.

Bliža se Božič, praznik miru. Spomnimo se ob tem največjem družinskem prazniku naših invalidov in jih s kakim darom razveselimo. S tem jim bomo dejansko pokazali, da jih nismo pozabili.

Vsa denarna nakazila pošiljati na:

„VESTNIK“

Buenos Aires

Ramón L. Falcón 4158.

*Stotnika Angleži vrnilo so Titu.
Drveč v kamijonu v luninem svitu
v tisočih vro izpod zlatega svoda...
zagleda v nebo se (—rdeče v pokolju? —)
uzrè — cev! Pred njo: smrtoglavi metulj,
za njim smeh Angleža: "Wonderful!"...*

Jeremija Kalin (1954)

UREDNIKOV BUNKER

V. A. L. — Rim: Hvala lepa za pismo. Oglasite se, kadar utegnete. Iz uprave Vam bodo pisali posebej.

M. G. — Buenos Aires: Z ozirom na dopis, ki so ga iz Gallusa izključeni naslovili na Društvo Slovencev, dne 11. novembra, sklepam, da je bil dan začetek za reševanje nastalih problemov znotraj organizacije Gallus. Iz teh razlogov je vsaka nadaljna diskusija o Gallusu v Vestniku odvišna.

Pred časom sem v Oznanilu z dne 13. julija bral naslednji oglas:

„Brezbržnost in nehvaležnost nekaterih opreznežev do padlih borcev je gotovo eden izmed glavnih vzrokov, da do danes skoraj nihče ne ve o prvi knjigi, ki podrobno popisuje tragedijo slovenskega Kattyna „Mimo smrti v svobodo“ (natisnjeno leta 1951).

Knjigo je napisal domobranec, živa priča divjanja partizanskih drhalj nad razoroženimi, prodanimi bataljoni.

Če ne bomo mi sami, slovenski protikomunisti, zlasti pa še preživeli boreci, širili tako knjigo, ne bo svet še dolgo vedel o krvavem pobijanju slovenske narodne vojske. Knjigo kupi lahko vsakdo v Dušnopastirski pisarni za 120.— §.

Na zadnji prireditvi na slovenski Pristavi v Moronu sem govoril z oglaševalcem, borcem in še danes aktivnim članom naše skupnosti. Vprašal sem ga, kako je prišel do knjige, ko vendar zanjo niti v Svobodni Sloveniji 1951 niti v katerem

koli drugem glasilu, izhajajočem v Buenos Airesu, ni bila objavljena reklama za to knjigo, ki jo je spisal sedanji tiskovni referent ZSPB Stane Pleško. Povedal mi je, da je bila tedaj knjiga poslana na deset zasebnikov in da v javnost glas o njej ni prišel. Šele kasneje je bila napravljena malenkostna propaganda, ki pa ni zajela širšega občinstva. Zato se oglaševalcu pridružuje tudi Vestnik in ponovno opozarja vse naročnike in bralce, naj si z dohodki trinajste plače omislijo to knjigo, ki bi jo moral imeti res prav vsak borec.

V oktobrski in novembrski številki je bil objavljen zapisnik z Milanom Zajcem. Zapisnik je, po splošnem mnenju, eden najboljših in najbolj stvarnih, kar jih poznamo. Samo slovenska objava pa je premalo. Zato uredništvo Vestnika poziva vse akademike, ki obvladajo španščino odn. angleščino, da se dogovorijo v svojih društvih glede prevoda na oba ta dva jezika. Res popolna prevoda bosta dostavljena špansko odn. angleško pisanim revijam, ki se specialno ukvarjajo z borbo proti komunizmu. Uredništvo je uverjeno, da gornja prošnja ne bo naletela na gluha ušesa, zato na delo, kajti borba še ni končana!

Vse borce naprošamo, naj pošljejo slike iz nekdanjih dni, pa tudi sedanje, da se bomo tako preko našega glasila spet srečali. V tej številki jih je že nekaj objavljenih. Naj vas iskanje znanih obrazov, ki jih ni več, zbudi iz otopelosti; naj spet zaživi v vas duh bratstva!

VETRINJSKA TRAGEDIJA

JE IZŠLA

VSEM BORCEM V ARGENTINI SPOROČAMO, DA
MOREJO KNJIGO — SPOMENIK NAŠIM MRTVIM
OB PETNAJSTLETNICI — NAROČITI V UPRAVI
VESTNIKA, RAMON FALCON 4157, BS, AIRES

Cena 90 pesov, po pošti 100.—

BORCI V NOTRANJOSTI REPUBLIKE ODNOSNO
V DRUGIH JUŽNOAMERISKIH DRŽAVAH NAJ
KNJIGO NAROČIJO PISMENO ČIMPREJ, AKO SI
HOČEJO ZAVOTOVITI SVOJ IZVOD.

ZAVEDAJMO SE, DA JE VSAK BOREC DOLŽAN
KUPITI KNJIGO V SPOMIN MRTVIM IN V ZA-
HVALO TISTIM, KI SO SE TRUDILI, DA JE MO-
GLA IZITI IN SE ŠE TRUDIJO, DA MISEL NA
NAŠE MRTVE NE BI UGASNILA.